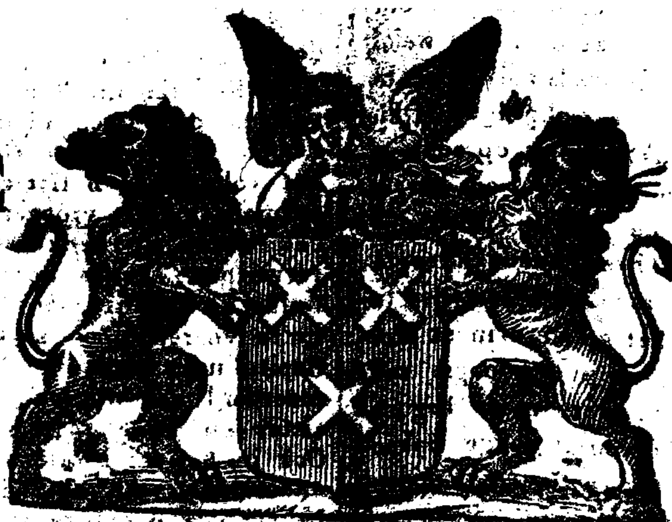
N°. 31 — 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Donderdag 6 Februarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De brusselsche bladen van heden vermelden, dat zoodra te Brussel het besluit van den stedelijken raad van Luik, met betrekking de jongste verkiezingen en de installatie van de drie schepenen, in weerwil van het besluit van den gouverneur tot derzelver annulatie, bekend geworden is, de onderscheidene ministers zich vereenigd hebben, om over den weg te beraadslagen, dien men nu zou behooren in te slaan; wat er besloten was, was niet bekend, en men twijfelde zelfs of de bewindslieden zich wel tot eenig besluit hadden bepaald, aangezien de verlegenheid waarin zij zich te dezer zake bevinden. Volgens een loopend gerucht zou het bestuur niet ongeneigd zijn om de kwestie thans voor de regtbank te trekken, als punt van verschuldiging tegen de regering van Luik, onder andere bepalingen van het wetboek, ook willende inroepen het artikel tegen de coalitien van ambtenaren en het te buiten gaan van derzelver magt.

— De post van chef van den staf van het belgisch leger, opengevallen door het overlijden van den fransch-belgischen generaal *Desprez*, is eindelijk weder vervuld geworden, doch door het bestuur van vorst *Leopold*, met voorbijgang wederom van een Belg, daartoe op nieuw een franschman, de in belgische dienst zijnde generaal *Hurel*, gekozen.

— De belgische afgevaardigden gaan voort met de behandeling van het finantieel budget en hebben gisteren het gedeelte betreffende de douanen en accijnses toegestaan.

— De generaal *Dumoulin*, plaatselijke kommandant van Luxemburg, heeft, als een gevolg van de reeds genomene bepalingen, voor weinige dagen nog eene circulaire aan de burgemeesters van den strategischen omtrek gezonden, tegen de veelvuldige strooperijen en diefstallen, in de bosschen hunner gemeenten plaats hebbende, gerigt.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 95¼, ⅜; Braz. 68¾; Sp. perpet. 58, 58⅛; 3 pCt. 38½; Uitgest. 11¾, ⅝; Sicil. 91⅝; R. L. 91½.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den Februarij.

Ook het overige van den dag is gisteren zonder de minste rustverstoring voorbijgegaan. Een gedeelte der bezetting is tot laat in den avond in de wapenen gebleven, en de policie heeft daar, waar zich eenige beweging vertoonde, de menigte onmiddellijk uiteen gedreven. Op het graf van den heer *Dulong*, hebben de heeren *Salverte*, *Tardieu*, *Dupont*, *Cabet* en *Carrel* redevoeringen uitgesproken, die echter, met uitzondering van de beide laatste, in eenen vrij gematigden geest waren gesteld, en daarenboven het volk niet wel in beweging konden brengen, daar zij deels door de leden der kamer van afgevaardigden, deels door de militaire magt waren omringd, en hunne woorden dus niet verder konden doordringen.

De talrijke maatschappij *van de regten van den mensch* was niet bij de plegtigheid tegenwoordig, maar had al hare leden doen vergaderen, om, mogt er eenige wanorde ontstaan, de partij der zoogenaamde republikeinen met hare geheele magt te hulp te komen.

— Te Genève is het eenige vreemde onruststokers gelukt, op den 27sten der vorige maand, de werklieden, onder voorwendsel dat zij hooger loon wilden bedingen, tot allerlei ongeregeldheden te verleiden. De fabrikanten en over het geheel de gegoede ingezetenen, zijn daar oproerkreten, bedreigingen en eenige baldadigheden vervolgd, doch het schijnt echter, dat de aanvoerders geenen genoegzamen bijval hebben gevonden, om geheel hun doel te bereiken. Reeds sints eenen geruimen tijd heeft men opgemerkt, dat zich te Genève, zoowel uit Frankrijk als uit Savoije, een aantal vreemdelingen vereenigden, en men brengt zulks in verband met de pogingen, om in de Sardinische staten eenen opstand te verwekken.

— Van Toulon schrijft men onder dagteekening van den 27sten dat het linieschip *de Nestor*, ter reede gebragt zijnde, naar de Spaansche kusten bestemd was, en dat ook een ander linieschip, *de Scipio*, in allerijl werd gewapend.

— Volgens den *Indicateur de Bordeaux* heeft men aldaar, langs den weg van Arragon, tijdingen uit Madrid tot den 22sten Januarij, die echter, behalven eenige maatregelen van huishoudelijk bestuur, niets belangrijks vermelden. Luidens bijzondere berigten zoude men reeds in de hoofdstad niet zeer tevreden zijn, dat het nieuw benoemde ministerie zoo weinig van zich deed hooren en geene meer afdoende wijzigingen daarstelde. Men schreef zulks voornamelijk toe aan den invloed der Fransche en Engelsche gezanten, die nog steeds eene volkomene aansluiting aan de liberale partij ontraadden en het zoogenaamde *juste milieu* wilden gevolgd hebben. De heer *Martinez de la Rosa* wordt gezegd gematigd gezind te zijn, doch zonder veldoende geestkracht, om zijne overtuiging, in weerwil van den tegenstand, dien hij hier en daar ontmoet, door te drijven. Men sprak intusschen, volgens anderen, van de benoeming eener commissie, welke met de redactie eener grondwet zoude belast zijn, en waartoe genoemde minister, even als de voormalige president der cortes, *Garelli de Clemencia*, zouden behooren. Het ontslag en de vervanging van den heer *Burgos* wordt door deze latere berigten niet bevestigd. Integendeel meende men, dat hij voor 't minst tot aan de bijeenkomst der cortes in het bestuur zoude blijven.

(Heden, uithoofde van den zondag, geene fonds-notering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den Februarij.

De opgaven wegens de gesteldheid onzer rivieren luiden bij voortduring zeer gunstig, gaande de val van het water geregeld voort. De Rijn te Keulen stond den 2den dezer maand op 16 voet 11 duim, en was dus in de laatste twee etmalen wederom omstreeks 3 voet gedaald. Op onze hoofd-rivieren stond alleen nog te Vreeswijk en te Grave het water boven het correspondentiepeil, doch ook op deze beide punten nam de val van het water zoo aanmerkelijk toe, dat men elken dag, wanneer daar het weder zoo gunstig blijft, de opheffing der algemeene rivier-correspondentie kan te gemoet zien.

— De gunstige wending van den wind heeft het een aantal koopvaardijschepen, die sedert verscheidene weken te Texel en te Hellevoetsluis zeilree lagen, mogelijk gemaakt, om den 2den Februarij van daar uit te zeilen, behalve een aantal andere koopvaarders zijn dien dag uit Texel weggezeild de schepen *Johanna*, *de Gezusters*, *Christina Bernardina* en *Clara Henriette*, alle vier naar Batavia en het laatste ook naar St. George d'Elmina; benevens voorts de *Sophia*, *Cecilia*, *Harmonie*, *Jonge Willem*, *Sara Anna Cornelia*, *Hendrika*, *Gebroeders* en *Atalante*, alle 7 naar Suriname. Uit Hellevoetsluis en den Briel zijn dien dag naar Batavia onder zeil gegaan *de Rhoon en Pendrecht*, *Dortenaar*, *Wilhelmina*, *Maria Theresia* en *Johanna*; alsmede naar Suriname *de Margaretha*, *Nickerie* en *Guyana*.

— Op heden, den 5den Februarij, zal te Amsterdam, vanwege het kollegie *Zeemanshoop*, aan elk der vijf zoo wonderdadig behouden gebleven schepelingen, van de door den manhaftigen *van Speyk* gekommandeerde kanonneerboot, een vijfguldenstuk, ter gedachtenisviering van het roemvol feit worden ter hand gesteld, even als zulks de beide vorige jaren heeft plaats gehad.

— Naar luid der jongste geruchten, uit Neurenburg, die echter ongetwijfeld meerdere bevestiging verdienen, zou het den directeur der policie *von Gotha* gelukt zijn, den geheimzinnigen sluijer, welke *Kasper Hausers* lotgevallen hield bedekt, op te heffen, en achter al de aanleidende oorzaken van den moord te komen.

— In den avond van zondag den 26sten Januarij ll., hebben eenige verachtelijke lieden, door het doen barsten van een werktuig, aan eene soort van bom gelijk, te Frankfort gepoogd de rust andermaal te storen. De geweldige ontploffing deed oogenblikkelijk het garnizoen onder de wapenen komen, en nasporingen in 't werk stellen, die echter zonder eenige vrucht bleven.

— De Pruissische Staats-Courant behelst eenen brief uit St. Petersburg, van den 18den januarij, waaruit het volgende overgenomen is.

» Z. M. de Keizer heeft reeds, bij een besluit van den 26sten November, uit hoofde van het gebrek aan graan, dat echter in geheel het Rijk heerscht, het stoken van brandewijn uit aardappels en aardappelen toegestaan, zullende echter daaromtrent vooraf overeenkomsten tusschen de fabrijkanten en pachters moeten worden gesloten. Dit verlof zal zoo lang van kracht zijn, tot toekomstige voordeelige oogsten deszelfs intrekking in het belang van den landbouw noodzakelijk maken.

» Tot nu toe zijn in deze hoofdstad en haren onmiddelijken omtrek de gevolgen van het misgewas des vorigen zomers nog weinig merkbaar; in het binnenste gedeelte des Rijks is reeds zulks meer het geval, en in het aanstaande voorjaar zal men waarschijnlijk zoo hier als daar de treurige gevolgen van den mislukten oogst op eene gevoelige wijze ondervinden. Alle takken van nijverheid en burgerlijke bedrijven zullen daardoor lijden. In de meeste Noordelijke gewesten, alwaar, in plaats van de elders heerschende droogte, de zomer zeer regenachtig is geweest, heeft men zich in eenen tamelijk goeden oogst kunnen verheugen. In het gouvernement Moskou en in de gewesten aan de Oostzee kon men den oogst zelfs gezegend noemen. De Regering laat thans in deze meer begunstigde streken groote hoeveelheden graan, en vooral rogge opkoopen, terwijl, zoo lang de scheepvaart nog open was, een aanzienlijke voorraad daarvan van buiten 's lands is ingevoerd. Deze aangekochte granen zijn naar de meest gebrek lijdende zuidelijke gewesten vervoerd, en worden aldaar, onder het naauwgezette toezigt der [illegible] ambtenaren, aan de behoeftige ingezetenen *tegen den inkoopprijs* verkocht. Op die wijze tracht onze vaderlijk zorgende Regering in den tijdelijken nood des lands naar haar vermogen te gemoet te komen; mogten hare welwillende verordeningen slechts altijd door waardige en regtschapene ambtenaren uitgevoerd worden! Vele vermogende lieden uit den adel- en handelstand hebben aanzienlijke bijdragen geleverd, om de bedoelingen der Regering te helpen bevorderen."

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 1sten Februarij.

H. K. H. de hertogin weduwe *Ferdinand von Wurtemberg* is dezer dagen alhier aangekomen. Het lijk van haren doorluchtigen gemaal is den 29sten der vorige maand te Maintz met den meesten luister ter aarde besteld. De uitgelezenste troepen uit genoemde vesting, ruiterij, voetvolk, artillerie, ten getale van 6000 man, hebben de begrafenis bijgewoond.

— De standen te Kassel zullen den 18den der volgende maand bijeenkomen. Men zegt, dat de regering voornemens is, aan dezelve dadelijk het nieuwe budget voor drie jaren voor te stellen, ten einde de vergadering niet langer dan gedurende drie maanden bijeen te houden. Men spreekt ook van wijzigingen in sommige takken der geldmiddelen.

— In de *Allgemeine Zeitung* leest men den navolgenden niet onbelangrijken brief, van den 25sten Januarij, door een' harer correspondenten hier ter stede toegezonden:

» Het vraagstuk van Luxemburg zal nog zoo spoedig niet opgelost zijn; de Agnaten van het huis van *Nassau* zullen hunne toestemming tot elke verandering van grondgebied weigeren. Zij hebben hier volkomen regt toe, en schijnen in zoo verre niet tegen het belang van den koning der Nederlanden te handelen, die van toen af meende, dat zijne regten en die van den Duitschen bond geschonden werden, zoodra men te kennen gaf, zich niet aan de Londensche besluiten te willen onderwerpen. De strijd over Luxemburg kan, dien ten gevolge, aan de kabinetten van Londen en Parijs nog menige nota kosten. Men kan, uit dien hoofde, wel aannemen, dat deze zaak bij de conferentien te Weenen ter sprake komen, en dat de bekwame Nederlandsche minister *Verstolk* niet te vergeefs daarbij tegenwoordig zijn zal. Met geweld zal hier niets uit te rigten zijn, dewijl men niet alleen tegen den koning der Nederlanden, maar ook tegen den Duitschen bond zou moeten handelen, en dewijl een aanval op een medelid van den bond de geheele Duitsche conferentie te velde zou roepen. Hiertoe zal men dan ook te Parijs en te Londen niet genegen zijn, zoo lang men ernstig wenscht den vrede te behouden. Op welke wijs nu eene schikking te bewerken zij, is moeijelijk te beantwoorden, wanneer het waar is, gelijk men verzekert, dat het huis van *Nassau* eene schadevergoeding noch wil voordragen, noch aannemen. Het Engelsch ministerie moet zeer ter neder geslagen zijn over deze wending van zaken, omdat, bij de aanstaande opening van het parlement, de Belgisch-Hollandsche geschillen wederom onbeslist zullen voorkomen, en er in de koninklijke aanspraak weinig over derzelver gunstigen voortgang kan gezegd worden. Men heeft wel, van wege het Britsche ministerie, alles gedaan wat mogelijk was, om tot eene uitkomst te geraken, doch te oordeelen naar de gezindheden dergenen, die dit vraagpunt zullen moeten beslissen, moet het altijd vergeefsche moeite geweest zijn."

— De Nederlandsche legatie-secretaris, graaf *van Limburg Stirum*, is den 22sten uit 's Hage te Weenen aangekomen.

— Uit Parma heeft men de tijding, dat de directeur-generaal van policie aldaar, de staatsraad *Odoardo Sartorio*, bij het uitgaan van den schouwburg, is vermoord geworden. De hertogin heeft daarop den overste *Schwing* met het bestuur der policie belast, aan de weduwe van den vermoorde een pensioen van 1500 lire verleend en eene belooning van 10,000 lire uitgeloofd aan den ontdekker van den moordenaar.

— Berigten uit Rome van 21 Januarij houden in, dat de Paus den vorigen dag twee nieuwe Kardinaals benoemd had, te weten de heeren *Brignole* en *Grimaldi*. Voorts leest men in die berigten het volgende: » Het schijnt dat men hier eensklaps alles wil hervormen, en het vroeger verzuimde inhalen. Nog weinig tijds geleden werd het denkbeeld der geringste verandering met afschuw verworpen; thans hoort men dagelijks van nieuwe wijzigingen, welke de Regering in den eenen of anderen tak van beheer denkt in te voeren. Zoo zegt men thans, dat het geregtshof van het Capitolium, als regtbank van eersten aanleg, met twee kamers vermeerderd zal worden, iedere van welke eenen praelaat tot voorzitter en twee regters van den wereldlijken stand zoude hebben. Ook in het ministerie van binnenlandsche zaken worden groote veranderingen verwacht. De vorst *del Drago* is tot directeur bij het beheer der openbare schuld benoemd. Er zoude voorts door verscheiden vreemde huizen eene nieuwe disconto-bank gesticht worden, aan het hoofd waarvan een lid van het geslacht van *Napoleon* zou staan. Van wege de regering zal het toezigt over deze nieuwe inrigting aan den graaf *Pietro Odescalchi* worden opgedragen. — Den 17den dezer was hier een dag van algemeene vreugde, door het bekend worden van een besluit der regering, de vergunning inhoudende, om het Karneval, even als vroeger, te mogen vieren, en wel zonder eenige beperking. Vele geestelijken hadden zich daartegen verklaard, en de meening geuit dat het Karneval voor altijd afgeschaft moest worden. Maar de Paus heeft dit vermaak aan zijne getrouwe Romeinen toegestaan, die nog veel meer vreemdelingen te gemoet zien, dan zich reeds hier bevinden. Over het geheel levert Rome thans een schouwspel op, dat men sedert vele jaren niet gezien had; feesten en bals volgen elkander gestadig op, en de gezellige bijeenkomsten ontleenen grooten luister van de aanzienlijke personen, die uit de verst verwijderde landen alhier zamengevloeid zijn."

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — In den loop van het jaar 1833 zijn er in *Duitschland* negen nieuwe Opera's ten tooneele gevoerd: *Des Falkners-braut* en *Hans Heiling* van MARSCHNER; *des Adlers horst* van F. GLAESER; *Sall* van MILTITZ, *Valeria* van ALOYS SCHMIDT, *Uthalrich und Botzena* van SKRAUP, *het kasteel van Kanthera* van WOLFFRAM, *de Vorsten van Grenada* van LOBE en *Rijno* van L. HETSCH. — Aan de Hooge-School te *Munchen* zijn in het loopende studiejaar ingeschreven 1592 studenten. Van dezen zijn 175 vreemdelingen.

ZWITSERLAND. — De blinde dichteres LOUISE EGLOFF is dezer dagen overleden. Zij heeft de herrijzenis van *Griekenland*, de wedergeboorte van *Zwitserland* en den heldenmoed van *Polen* bezongen, en hare werken zijn niet lang geleden uitgegeven door den Heer FOERDERER.

ENGELAND. — De Regering heeft aan de Weduwe van WALTER SCOTT een pensioen verleend van 100 p. st. — De *Allgemeine Zeitung* van *Augsburg* kondigt verkeerdelijk den dood aan van WILLIAM SOUTHEY. Het is WILLIAM SOTHEBY, die is overleden [zie ons n°. van 19 en 20 Jan.]. De beroemde SOUTHEY heet ROBERT, is 60 jaren oud, en woont te *Keswick*, alwaar de dichter van *Thalaba* en *Rodrigo de Goth*, de levensbeschrijver van NELSON, en de Geschiedschrijver van *Brazilië*, zich thans bezig houdt met eene Geschiedenis der Britsche Admiralen [zie ons ons n°. van 19 Dec.]. — Miss EDGEWORTH, de uitmuntendste der hedendaagsche Engelsche schrijfsters, heeft een nieuw werk voor de pers in gereedheid, 't welk door den Boekhandelaar BENTLEY voor 1000 p. st. gekocht is. — Bij het paleis van den Bisschop van *Exeter* is thans eene *Acacia affinis* in vollen bloei, hebbende eene hoogte van 15 voet, 6 duimen, staande in de open lucht tegen eenen muur op het zuiden. Deze prachtige en zeldzame plant is in den jare 1822 uit *Nieuw-Zuid-Wallis* in *Engeland* overgebragt.

FRANKRIJK. — In een Fransch Tijdschrift vindt men het volgend overzigt eener Geographie van het Plantenrijk. Op *Spitsbergen*, gelegen nabij den 20sten graad N. B. vindt men slechts 30 soorten van planten; in *Lapland*, onder den 60°, zijn er ongeveer 343; in *Ysland*, onder den 63°, 353; in *Zweden*, 't welk zich van de zuidelijke streken van *Lapland* uitstrekt tot den 55, zijn er 1300; in *Brandenburg*, tusschen 52° en 54°, 2000; in *Piémont*, tusschen 43° en 46°, 2800; op *Jamaïca*, tusschen 17° en 19°, 5000; op *Madagascar*, 't welk onder den kreeftskeerkring gelegen is, tusschen 13° en 14°, zijn er meer dan 5000. — In de stad *Lectoure* (Dep. *Gers*) is thans het voetstuk geplaatst van het standbeeld van den Generaal LANNES. Reeds in het jaar 1819 had LODEWIJK XVIII tot dit standbeeld het marmer gegeven, doch de daarop gevolgde staatsgebeurtenissen hadden de voortzetting van het werk vertraagd. Het standbeeld, zes voeten hoog, en een werkstuk van den Heer CORTOT, zal in de maand Mei worden ingewijd, op den 25sten verjaardag van den dood des Generaals. — De aandacht der Parijzenaars wordt thans uitsluitend bezig gehouden door de nieuwmodische gemaskerde bals in de Opera, en in het paardenspel van FRANCONI. In de eerste ziet men onder anderen, door de zorg der ondernemers, groepen van welbekende personen op het natuurlijkst nagebootst, gelijk eenige dagen geleden, den componist ROSSINI, den zanger RUBINI, den schilder VERNET, den vioolspeler PAGANINI, die zelf onder de toeschouwers was, en anderen. De toeloop naar deze bals wordt nog vermeerderd door de verlotingen, welke daarbij plaats hebben, en

waartoe aan elk der aanwezigen voor zijn intree-geld nog daarenboven een lot wordt gegeven, voor de trekking van het volgende bal. Zoo zal op den 9den dezer in het *Cirque Olympique* een Arabisch paard, geheel op zijn Arabisch opgetuigd, worden verloot, terwijl de trekking door een bijzonder daartoe gedresseerd paard zal geschieden. Het Arabisch paard zal inmiddels bij de altijd nog voortdurende vertooningen van *l'homme du siècle* eene rol spelen en bereden worden door een der rijders in het karakter van NEY. Men kan zich een denkbeeld vormen van den opgang, welken deze vermakelijkheid maken, uit de bijzonderheden, dat bij het bal in de Opera op den 28sten Januarij, de ontvangst de verbazende som van 28,500 fr. heeft bedragen. Sommigen voorspellen hieruit een geheel verval der echte Dramatische kunst. Zeker is het, dat de verhevener gedeelten der Tooneelkunst thans te *Parijs* weinig achting genieten. — Een Anti-Romantisch Tijdschrift telt onder de Romantische klasse van tijdschriften het *Journal des Débats*, de *Revue des deux Mondes*, *l'Europe littéraire* en de *Figaro*; doch de *Quotidienne*, de *Revue de Paris* en het *Cabinet de Lecture* tot de gemengde, welke een zeker eklektismus in de Literatuur volgen; terwijl daarentegen de *Constitutionel*, de *Courrier Français*, de *National*, de *Tribune*, de *Gazette de France*, de *Corsaire* en het *Journal de Paris* tot de classische school zullen behooren. — Op last van den prefect van *Rouen* heeft men in het bosch van *Mauléorier* eene opgraving gedaan en de overblijfsels ontdekt van een Romeinsch gebouw, waarin men eenige merkwaardige stukken van vazen, zilveren en andere munten en een metalen voet heeft gevonden.

Letterkundig Berigt.

Holland in den jahren 1831 und 1832 von LUDOLF WIENBARG. *Zwei Theile Hamburg*, HOFFMANN *und* CAMPE *1833.*

Het is zonderling, dat in geen land, onze natie, met hare taal, letterkunde en karakter menigvuldiger en vuilaardiger beschimpt is, dan juist in het land, met welks inwoners wij in zoo naauwe betrekking van afstamming staan, in *Duitschland*. De *Engelschen* hebben ons benijd, de *Franschen* begeerd, en uit nijd en spijt hebben beiden harde dingen over ons gezegd, maar de lage schimp, dien wij soms van *Duitschers* hebben moeten aanhooren en de opzettelijke verkleining of verzwijging der verdiensten van *Nederlanders*, welke wij in *Duitschland* ondervonden hebben, zijn te minder verschoonlijk, daar zij veelal voortkomen uit hoogmoed en eigenwaan, en misschien somtijds wel uit een gevoel van gekrenkte nationaaltrots, omdat zoo vele *Duitschers* met hun zoo hoog geroemd vaderland de moerassen van *Holland* verwisseld, en zich daarbij uitnemend wel bevonden hebben. Het kan zijn nut hebben, dat ons, die zoo gaarne wegloopen met alles wat vreemd is, de liefelijke uitspraken worden onder de oogen gebragt, welke wij weerkeerig, voor onze kosmopolitische gevoelens, als men ze noemt, uit den vreemde ontvangen: en het is daarom, en tevens vermaakshalve, dat wij onze Lezers bekend maken met een werk, voor weinig tijd in *Hamburg* in 2 deelen uitgekomen, onder den titel: *Holland in de Jaren 1831 en 1832*, en waarvan een Duitsche Recensent zegt, dat het met veel verbeeldingskracht en eenen goeden voorraad vernuft geschreven is, waarmede men dan ook in *Holland* reizen moet, zegt hij, wil men zich niet vervelen. Wij willen den Schrijver dezen lof niet betwisten, maar zouden meenen, dat niemand die een land en een volk grondig leeren kennen en naar waarheid beschrijven wil, meer oordeel, taal- en menschenkennis, dan verbeeldingskracht behoort te bezitten, en dat iemand die een land doorreist, uit tijdverdrijf en om zich te vermaken, niet op het standpunt is, om het juist te beoordeelen. Dat de Hr. WIENBARG zich hier te lande niet bijzonder vermaakt heeft, geeft hij duidelijk genoeg te kennen. »Die steden, met hare stompe torens en klokkespelen, met hare grachten, in welker donkergroen water turf- en aardappelschepen liggen, met hare perspectivische rijen van bruggen, boomen, kranen, huizen, vengsters, hoekspiegeltjes, schelletrekkers, wonderbaarlijke schoorsteenen; die landschappen, waar men niets vindt, dan gras, koeijen, vaarten en windmolens;" dat alles vond hij zoo akelig, dat hij aan het einde van dit tafereel uitroept: »Goddank! riep ik, toen ik weder Gods »vrije lucht inademde; Goddank, dat ik niet in het boter- en kaasland »geboren ben; Goddank, dat ik een *Duitscher* ben. Neen, die *Hollanders* zijn geen *Duitschers* meer, zij hebben opgehouden het te zijn, sedert »zij, uit onze oorspronkelijke bosschen verdreven, in dit *waterachtig jammerdal* zich hebben nedergezet." Wat den man het meest hindert, is, dat wij zoo weinig verbeeldingskracht hebben: Onze geest is niet meer dan *de vochtige droesem* van den Duitschen geest, beroofd van de hemelsche vonk der *begeisterung*, voos en ledig van alle phantasie en innerlijk zielsgevoel. »Al de phantasie der *Hollanders* heeft zich uitgeput aan hunne schoorsteenen, waarvan de eene al wonderlijker gebouwd is dan de andere." Het is dan ook niet vreemd dat den Schrijver de bezadigde beraadslagingen in onze Kamer van Volksvertegenwoordiging volstrekt niet behaagd hebben: »De Hollandsche Afgevaardigde, zegt hij, heeft het groote voorregt, dat »hij lang spreken kan, zonder te vervelen, en even zoo lang hooren kan, »zonder dat hij bij zich-zelven verveling ontwaart. Want verveling is »een kwaal, welke de Hollander zelden te lijden heeft, niet omdat hij zoo »veel meer bezig is, dan andere lieden; (in tegendeel vindt men in geen »land zoo veel lediglοopers, menschen, die van hunne renten leven enz.), »maar omdat het in zijnen aard niet ligt zich te vervelen en hij eerder de »leegte in zijn maag, dan de leegte in zijn hoofd gevoelt, en bij geene »phantasie heeft, welke naar voortdurende bezigheid verlangt." Hoe nu dit groot aantal ledigloopers is overeen te brengen met hetgeen de schrijver sprekende van onze zee- en andere waterkeeringen zegt, *dat dit kleine land zulke groote dingen heeft doorgezet* laten wij over aan de phantasie van onzen *begeisterden* Spring-in 't veld.

Men zal wel niet veronderstellen, dat onze phantastische schrijver zich veel moeite gegeven heeft, om de vatbaarheid en de zucht van ons volk voor zulke oefeningen, waarbij waarheid ten grondslag ligt, en wier uitkomst door het begrip der koele rede verkregen wordt, in het licht te stellen. Hij zou daardoor, zijns ondanks, namen hebben moeten noemen, uitvindingen en ontdekkingen opsommen, verdiensten schetsen, welke hem over zijne beschimpingen zouden hebben doen bloozen. Het goed onthaal, 't welk hij hier schijnt genoten te hebben (gelijk wij daarmede, ook na zoo veel ondanks, niet karig omtrent vreemdelingen zijn) perst hem alleen de betuiging af dat wij veel trouwhartigheid en eene eerlijke naïveteit bezitten.

Aan het einde van het eerste deel vindt men een vrij uitvoerig Historisch verslag omtrent de uitvinding der Boekdrukkunst. Men kan denken, dat hier de man regt op zijn paardje is; en *de dolle ijdelheid* der Hollandsche geleerden om *door de belagchelijkste Sophistery* aan *Haarlem* de eer dier uitvinding te verzekeren, krijgt dan ook rijkelijk haar deel. Men zou kunnen denken, dat de enthusiastische schrijver voor eene aanzienlijke som had ingeschreven tot goedmaking der kosten voor het gedenkteeken van GUTENBERG, indien men niet onderdaags vernomen had, dat die inschrijving zeer weinig bijval vindt. Die den Hollander van zijne beste zijde wil leeren kennen, zegt WIENBARG, moet het oog vestigen op de Maatschappijen tot onderscheidene einden hier te lande gesticht. Deze zou men nu meenen, dat hij grondig had leeren kennen, en naar waarde schatten zal. Hoe grondig hij ze kent, daarvan strekke dit alleen ten bewijs, dat hij de geheele Maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* meent begrepen te zijn in het Departement *'s Gravenhage*, en alzoo als de vruchten dier Maatschappij opgeeft, ééne volksleesbibliotheek, ééne school, ééne teekenschool, ééne spaarbank. En hoe hij over onze beroemde koloniën van Weldadigheid oordeelt, verklaart hij op de ondubbelzinnigste wijze, ze noemende een *Hel-Siberië* en *tuchthuizen in de vrije natuur.* »Ik haat, zegt hij, die koloniën, waar het land geen water, de moeder geen melk, »de vader geen moed in de ziel en geen merg in zijn knoken heeft." En zulke instellingen zijn het nu, waaraan men den Hollander van de beste zijde moet leeren kennen! Doch men ziet overal dat onze Reiziger luimig heeft willen zijn, en dat kan men zeker gemakkelijker als men zijne verbeelding laat zweven in de werkplaats van JAN STEEN, zeer ongepast den Hollandschen *Uilenspiegel* genoemd, dan wanneer men nuttige en eerwaardige instellingen naar waarheid wil doen kennen. Wij deelen onzen Lezer nog het volgend proefje mede van des Schrijvers vernuft, omdat het als eene voortreffelijke plaats uit zijn werk geroemd wordt.

» In overoude tijden droegen de *Hollanders* in 't geheel geene hoeden of mutsen. Zij gingen, zooals wij dat noemen, blootshoofds, maar toenmaals hadden de lieden buitengemeen veel haar op het hoofd. Toen heetten zij *Bataven*, *Kaninefaten* of konijnen-eters, *Marsen*, enz. Later, onder hunne Graven, droegen de *Hollanders* een tijd lang roode en grijze mutsen. Die met de roode mutsen noemden zich Hoekschen, die met de grijze, Kabeljaauwschen; wanneer zij elkander ontmoetten sloegen zij elkaêr dood, en uit dien hoofde was het zeer gevaarlijk deze mutsen te dragen. Daarop kwamen de Bourgondische en Spaansche hoeden in zwang. Met deze hoeden ziet men hen nog op de schilderstukken van REMBRANDT, FRANS VAN MIERIS en andere schilders van dien tijd afgebeeld. Van onder die hoeden zagen de *Hollanders* er stouter en slimmer uit, en zij waren het ook misschien. Een bijzonder bastaardsoort van dien hoed was die van de Watergeuzen; daarop was eene halve maan vastgehecht met het opschrift, » liever turksch dan paapsch." Hij moet de van lidteekenen voorziene en van den storm doorwaaide aangezigten dier eenarmige en eenbeenige zeevrijbuiters van WILLEM *den eersten* zeer schilderachtig overschaduwd hebben. Niet zoo schilderachtig, maar des te deftiger, zaten de driekantige hoeden op het hoofd van den Hollander. God weet, hoe dat wangedrocht van een driepuntige hoed uit den sierlijken Spaanschen hoed voortgekomen is. Geheel *Europa* droeg in de achttiende eeuw het juk van dien tyran; hij werd op een troon van haarpoeder geplaatst, nam den kruin tot koninklijken scepter en oefende een' onverdragelijken druk op alle hoofden uit. Daarop kreeg deze hoed de Jacobijnen-mutsen in *Parijs* tot zijne doodvijanden, en werd medegesleept in den val der *Bourbons.* Daar er echter vroeger revolutionnaire koppen, zoowel als revolutionnaire mutsen waren, zoo mag men hem het vermogen niet ontzeggen, revolutionnaire denkbeelden tot op eenen zekeren graad van rijpheid te kunnen ontwikkelen. In *Holland* kwam zelfs de korte revolutie van het jaar 1785 enkel en alleen van onder die hoeden tot stand; de patriotten, die den stadhouder verdreven, de stadhouder die zich van de patriotten liet verjagen, droegen driekante hoeden, zoowel als de *Pruissen*, die de stadhouder aan de spits hunner bajonnetten terug bragten. Men kan zelfs niet zonder schijn van grond vaststellen, dat de driekante hoed voor *Holland* het demagogisch kenmerk is, gelijk dat der roode mutsen voor *Frankrijk*, de zwarte kappen voor *Duitschland* en de witte hoeden voor *Polen* zijn. De driekante hoed is tijdgenoot van de Bataafsche republiek, en zoo lang er nog één in *Holland* gedragen wordt, gaat het aandenken aan de republiek niet verloren. Wanneer een driekante hoed op het hoofd van één der lieden van den onderen stempel over straat gaat, schijnt hij met eene zwijgende verachting op zijne ontaarde broeders, de ronde Koningsdienaars, neêr te zien."

Hoe juist het is hetgeen hier gezegd wordt over het verband tusschen de Demagogische beginselen en de driekantige hoeden, weten zij, die vroegere tijden beleefd hebben. Hoe het zij, wij wenschen evenmin de terugkeering der demagogische woelgeesten met of zonder driekante hoeden, als LUDOLF WIENBARG en zijns gelijken met hunne phantasiën, in ons Vaderland. Nog eene aanmerking tot besluit. WIENBARG voegt bij zijne honende magtspreuken ook nogdeze, dat, gelijk onze geest, zoo ook onze taal in het moeras vervuild en in een keelgereutel ontaard is. Nu heeft men het onzen grooten BILDERDIJK (die — het zij nog in 't voorbijgaan gezegd — tot het laatst van zijn leven een driekanten hoed droeg, en evenwel de hevigste voorvechter van het Monarchaal beginsel was, die er misschien immer in ons land geleefd heeft) men heeft het dan BILDERDIJK wel eens kwalijk genomen, dat, terwijl zoo vele eerlijke, regtschapene en verdienstelijke Duitschers onder ons verkeeren en het burgerregt hebben verkregen, en voor hun nieuw vaderland de edelste gevoelens aan den dag leggen, al ware 't ook maar ten hunnen gevalle, hij zich niet ontzien heeft om van tijd tot tijd tegen den Duitschen landaard allerhevigst uit te varen. Maar wij vragen, of het niet te verschoonen was in een man, wiens geheele ziel Hollandsch was, dat hij bij het lezen van de beschimpingen en minachting, waarmede onze taal, onze letterkunde, onze geestbeschaving in *Duitschland* soms bejegend zijn (want WIENBARG is de eerste niet, die onze taal en ons gevoel beleedigt), dat een man, zeggen wij, als BILDERDIJK, tegen over *Duitschlands walspraak*, *Duitsche smaakeloosheid* en *Slavoonsche bastaardij*, als hij het noemde, overstelde zijn geliefkoofd

» Holland, dat de Zanggodinnen
» Leerde vieren, leerde minnen,
» Eer de minste dichtrensprank
» Opgloor in Germaan of Frank.

en dat

» Holsteins Ossen, Duitschlands hamelen
» Neêrland leerde na te stamelen.

Was het eenen BILDERDIJK niet te vergeven, dat hij de Duitscher zijn *verkensbrood aan Spree of Oder gunde en van het Munstersch Zwijn zong:*

» Laat hem trotschen, laat hem wroeten,
» Aan den draf zijn hongen boeten,
» Eikels knaauwen naar zijn smaak!
» Ik, ik gun hem dat vermaak;

Zeker, als men dingen leest, als de hier boven aangehaalde, kan men het zich begrijpen, dat BILDERDIJK in de verontwaardiging zijner Dichterlijke ziel uitriep:

» Vloek! Verachting! op 't gebroedsel
» Dat, in zwijnenaard vervuild,
» Hollands edel akkervoedsel
» Voor den Wendschen aker ruilt.

Bij de ondergeteekenden is voor den ONGELUKKIGEN HUISVADER te *Gorinchem*, (zie *Bred. Courant* van 30 ll., N°. 25) ontvangen:

Van P. 3 coupons à 1,23⁵ . . . . ƒ 3,70⁵.
Bedrag der vorige opgave . . . . . » 10,00.
TOTAAL . . ƒ 13,70⁵.

BREDA,
5 Februarij 1834.

BROESE EN COMP.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 4den Februarij.*

	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.		laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
NEDERLANDEN. pCt.				pCt.			
Werkel. schuld 2½	49⅝	49¾	49 11/16	Cert. dito 1831. 5	94	94⅛	94
Dito dito 5	94 3/16	94 7/16	94 3/16	Obl. te Londen. 5			
Uitgestelde dito . .	1 27/32	1 5/8		Certif. te Hamb. 5	94¼		
Kansbill. dito. . . .	21⅝	21⅞	21⅞	Inschrijv. Ardig. 6	67 15/16	68 1/16	68⅛
Amort. Syndic. . 4½	89⅞	89	89	Certificat. dito . . 6	68		
Dito dito . . 3½	71⅝	71 11/16	71 11/16	POLEN.			
Schatkistbiljett. . 6	101⅛	101⅝	101¼	Aand. Loot. fl. 300.	129		
Oorlogsplaatsen. . 5	100¼			PRUISSEN.			
Leening 1831. . . 6				Dito dito R. 50. . .	94⅞	95	
Handel-Maats. . 4½	99¼	99⅛	99¼	OOSTENRIJK.			
FRANKRIJK.				Dito dito ƒ 100. .			
Insch. Grootb. 3				Dito dito » 250. 4			
ENGELAND.				Metalliek 5	94¼	94 5/16	
Dito per 12 Aug. 3				Dito Lond. gen. 5	94½	94 9/16	
SPANJE.				Dito 2½	51½		
Certificat. Amst. 5	59	59⅛	59 1/16	Oblig. Goll & C. 5			
Dito ƒ 1000 . . . 3	38¼	38⅞		Dito 4			
Uitges. 3 pct. Sch. 5	11 1/16			Cert. Stadsbedit. 2½			
Cert. Bons. Lond. 5	22⅞	23¼	23⅛	Weener Bankact. 3	1515		
NAPELS.				DENEMARKEN.			
Certificat. L. & B. 5				Leeningte Lond. 3	73⅝		
Dito Falc. & C. . 5	86½	87		BELGIEN.			
Leen. Lond. R. . 5	94¼		94¼	Dito Rotschild. 5	69¾	69⅝	69½
RUSLAND.				GRIEKENLAND.			
Obl. Hope 1798. . 5	102⅛			Ditoite Londen. 5			
Dito dito 1828. . 5	102¼						

*** Getrouwde*

Mr. C. A. FLOOREN
MET
A. B. J. FAES.

Breda, 5 Februarij 1834.

** Getrouwd:

C. F. S. PAPE, Predikant te *Sprang*,
EN
M. ECKELBOOM.

4 Februarij 1834.

Dit algemeene verzoeke ook als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

** H. J. VAN DEN HOUDT, Mr. Horlogiemaker te *Waalwijk*, in *Noord-Braband*, verlangt terstond of tegen Mei aanstaande, *een bekwaam* HORLOGIEMAKERS-KNECHT van de R. K. Godsdienst. Nadere onderrigting bij bovengenoemden.

** De ondergeteekende W. PIETERSE, Commissionair te *Goes*, Wijk B. n°. 48, verwittigt de Belanghebbenden, dat hij zich als in vorige jaren zal bezig houden met het leveren van PLAATSVERVANGERS en NUMMERVERWISSELAARS voor de *Nationale Militie*, zullende de Plaatsvervangers, door de belanghebbenden zelve worden uitbetaald en de daartoe noodige gelden bij hen worden in het gesloten. De kosten op het stellen en leveren van Plaatsvervangers, alsmede de guarantie zijn, voor rekening van den ondergeteekende.

W. PIETERSE,
Gp. Commissionair.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van de DORDREGT, zijn voornemens, op Maandag den 5den Maart 1834, des middags ten *twaalf* ure, onder approbatie van den Edelen Achtbaren Raad derzelve Stad, publiek aan de minstinschrijvenden, op den Raadhuize der Stad *Dordrecht*, aan te besteden:

Het *BOUWEN* van eene nieuwe VLEESCH-HAL.

De voorwaarden van aanbesteding en de teekening zullen, van den 17den dezer maand Februarij 1834, tot den dag der aanbesteding, ter lezing en bezigtiging liggen ter Secretarie dezer Stad, alle dagen (behalve des Zondags) van voormiddags 9 tot 12, en namiddags van 2 tot 4 ure.

De aanwijzing, *in loco*, zal gedaan worden op den 28sten Februarij 1834, des morgens van *tien* tot *twaalf* ure.

Een ieder zij indachtig, *dat alle de billetten behoorlijk op Zegel moet geschreven zijn*, als zullende daarop anders geen acht worden geslagen.

TERSTOND TE HUUR:

Een wel beklante SMEDERIJ met HUIS en TUIN, waarbij al het SMITSGEREEDSCHAP kan worden overgenomen, gelegen in het Dorp te *Chaam*. Men kan zich tot nadere informatie, hetzij met *gefrankeerde* brieven of in persoon adresseren bij den Burgemeester aldaar.

Is mede aldaar *TE HUUR*: eene HEEREN-HUIZINGE, bevattende *drie* Kamers, ruime Keuken, Zolder en Kelder met een Tuin, adres als boven.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office Londen,
voor Passagiers en Goederen.

De Stoompakketten der General Steam Navigation Company, te *Londen*, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld van *Rotterdam*, *Hellevoetsluis*, *Brielle* of *Scheveningen*, naar gelang van ijsgang of andere verhinderingen, iederen Woensdag en Zaturdag.

De Rivier vaart niet gestremd zijnde, is het vertrek van *Rotterdam* bepaald op:

Zaturdag den 8. Februarij, des morgens ten 10 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten, { W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

BERIGT VAN INTEEKENING

OP EEN WERK GETITELD:

LIGTE KAVALLERIE VOORPOSTEN DIENST.

MIJNE HERINNERINGEN,

DOOR F. DE BRACK,

Luit.-Kolonel, Kommandant van het 2de Regiment Jagers te Paard enz. Uit het Fransch vrij vertaald, door een' Officier der Ligte Kavallerie, en waarvan Z. E. de Heer Luitenant-Generaal TRIP, Opperbevelhebber der Kavallerie, de opdragt wel heeft willen aannemen.

De groote gunst waarmede dit Werkje in *Frankrijk* ontvangen werd, deed ons tot de vertaling besluiten. Ofschoon de titel schijnt aan te duiden, dat hetzelve slechts voor het Wapen der Ligte Kavallerie vervaardigd is, en hetzelve ook inderdaad meer bepaaldelijk voor dit Wapen is geschreven, zoo is echter deszelfs Inhoud ook op alle overige Wapens toepasselijk, en de Officieren der Infanterie en Artillerie, zoowel als die der Kavallerie, zullen er voorzeker veel nut uit kunnen trekken; om welke reden het dan ook met vertrouwen aan H. H. Officieren en Onder-Officieren dezer Wapens wordt aangeboden.

De geringe prijs, maakt het ook voor de Onder-Officieren verkrijgbaar, en de Uitgevers vermeenen hierdoor ook dezen eenen ondienst te bewijzen. Het Werkje verrijkt met 2 Kaarten, ter verduidelijking van eenige daarin voorkomende voorbeelden; terwijl de gansche inhoud op de ondervinding steunt, door een oud Militair verkregen, die het grootste gedeelte zijner Krijgskundige loopbaan op de Voorposten heeft doorgebragt, en alles door voorbeelden, waarvan hij ooggetuige was, staaft.

De prijs van dit belangrijk Werk is bij Inteekening op velin papier ƒ 2.

De Inteekening geschiedt bij *JOH. NOMAN & ZOON*, Boekhandelaars te *Zalt-Bommel*, en alom tot *primo Maart* 1834.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

is verkrijgbaar:

I. JAARBOEKJE voor 1834, uitgegeven op last van *Z. M. den Koning* . . . . ƒ 0,90
II. DAGBOEK *ten gebruike bij den Bijbelschen Almanak*, voor Januarij en Februarij 1834. 2 stukken . . . . . . » 1,40.
III. NEDERLANDSCH MAGAZIJN *ter verspreiding van Algemeene en Nuttige Kundigheden*, N°. 1—5. Prijs bij Inteekening voor 52 Nommers ƒ 6,25, 13 Nommers . . . . . . » 1,80.
IV. HET LEESKABINET. *Mengelwerk tot gezellig onderhoud voor Beschaafde Kringen.* Met Platen.

De prijs van een' geheelen Jaargang van 12 Nommers of 4 Boekdeelen, met 30 à 40 Platen versierd, is voor de Inteekenaren slechts ƒ 10,50.
